

۹۴۹۸۵

نگاهی اجمالی به
قوانین و مقررات مربوط به حقوق مالکیت ادبی و هنری ایران
و مقایسه آنها با مقررات بین‌المللی

دکتر سید حسن میرحسینی
معاون سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

نمایندگان محترم سازمان جهانی مالکیت فکری!

سخنرانان محترم داخلی و خارجی!

مهمانان عزیز و شرکت‌کننده در همایش!

مسئولان و کارشناسان محترم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی!

خانم‌ها و آقایان!

قبل از هر چیز حضور شما عزیزان را در این کارگاه آموزشی و باشکوه

گرامی می‌دارم و از وزارت محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی و همچنین

سازمان جهانی مالکیت فکری و سایر سازمان‌های ذی‌ربط نیز، به لحاظ

فراهم کردن امکانات برگزاری این همایش، تشکر و قدردانی می‌کنم.

توسعه در قرن حاضر یکی از مهمترین مباحث در حوزه مسائل

سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و قضایی کشورهاست. به دیگر

سخن، میزان رشد و بالندگی کشورها، با میزان رشد آنها در برنامه‌های

انجمن جهانی مالکیت فکری

کمیته ملی ایران

توسعه اقتصادی و اجتماعی سنجیده می‌شود.

از طرف دیگر، نقش حقوق مالکیت فکری در معنای وسیع کلمه در برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی بر کسی پوشیده نیست و، به نظر بنده، رفاه اجتماعی و اقتصادی هر کشور نیازمند یک نظام مالکیت فکری سالم و مستحکم است. حمایت جدی از حقوق مالکیت فکری، استعدادهای زاینده و نوآور را تشویق می‌کند و با ایجاد امنیت قضایی لازم و تأمین محیطی با ثبات، موجبات اعتماد صاحبان حقوق مالکیت فکری را فراهم می‌نماید که اهمیت این امر در رشد اقتصاد، علوم، تکنولوژی و سرمایه‌گذاری بر کسی پوشیده نیست.

با توجه به نکات فوق و نظر به اهمیت حقوق مالکیت فکری در توسعه اقتصادی و اجتماعی و با عنایت به لزوم حضور در بازارهای جهانی و ایجاد تسهیلات برای سرمایه‌گذاری و انتقال تکنولوژی و تلاشی که کشورها و مجامع بین‌المللی در جهت یکسان‌سازی و متحدالشکل کردن قوانین مربوط به حقوق مالکیت فکری دارند و، از همه مهمتر، با توجه به سیاست توسعه صادرات و سیاست رشد اقتصادی متکی به تجارت در کشورهای در حال توسعه و ضرورت عضویت در سازمان‌های بین‌المللی تجاری از قبیل سازمان جهانی تجارت، جمهوری اسلامی ایران در صدد است، بر اساس عهدنامه‌ها و کنوانسیون‌های بین‌المللی و مد نظر قرار دادن ملاک‌ها و استانداردها و ترتیبات حقوقی و تجاری بین‌المللی، قوانین ملی را با توجه به شرایط زوز تدوین کند یا مورد تجدید نظر قرار دهد و نهایتاً یک نظام قوی و کارآمد برای حمایت از حقوق مالکیت فکری پایه‌ریزی نماید. از این رو، مطالعه و بررسی جدی کنوانسیون‌ها و موافقت‌نامه‌های مربوط به حقوق مالکیت فکری، در معنای وسیع کلمه، اعم از حقوق مالکیت صنعتی و حقوق مالکیت ادبی و هنری، و مقایسه و تطبیق آن‌ها با قوانین و مقررات داخلی در زمینه حقوق مالکیت فکری،

به منظور تبیین نقاط قوت و ضعف و رفع نواقص و نارسایی‌ها در قوانین موجود، امری ضروری به نظر می‌رسد.

در همین راستا، و با توجه به عنوان سخنرانی و ضیق وقت، تلاش شده است تا در بُعد بین‌المللی، مفاد کنوانسیون برن، که حمایت بین‌المللی از حقوق مالکیت ادبی و هنری (کپی‌رایت) بر اساس آن بنا نهاده شده است، به همراه کنوانسیون‌ها و موافقت‌نامه‌های دیگر از قبیل کنوانسیون رم در خصوص حمایت از اجراکنندگان و تولیدکنندگان آثار صوتی و سازمان‌های پخش‌کننده و موافقت‌نامه تریپس (TRIPS) در خصوص جنبه‌های مرتبط با تجارت حقوق مالکیت فکری، و در بُعد داخلی نیز قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ (برابر با ۱۹۶۹ میلادی) و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۲ (برابر با ۱۹۷۳ میلادی) و قانون حمایت از پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹ (سال ۲۰۰۰ میلادی) اساس مقایسه و زیربنای بحث تطبیقی قرار داده شوند تا بر مبنای آن‌ها جنبه‌های کاملاً متمایز قوانین ملی با ملاک‌ها و استانداردهای بین‌المللی مشخص و شناسایی گردند. لذا، در این قسمت از بحث، جهات اشتراک و افتراق بین نظام حمایت از مالکیت ادبی و هنری ایران و نظام بین‌المللی موجود در این زمینه حول محورهای اساسی زیر، مورد بررسی قرار می‌گیرد:

الف - آثار قابل حمایت

بند ۱ ماده ۲ کنوانسیون برن به معرفی آثار قابل حمایت پرداخته است. با مقایسه این بند با مواد ۱ و ۲ قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی و همچنین قانون حمایت از پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای می‌توان گفت که در قوانین ملی تقریباً کلیه انواع آثار ادبی و هنری مورد حمایت کنوانسیون

برن مورد توجه و حمایت قرار گرفته است و از آثار هنری و ادبی، مثل کتاب‌ها و رساله‌ها و نمایشنامه‌های هنری و ادبی، شعر و ترانه، اثر موسیقی و سمعی و بصری که در تلویزیون و سینما نشان داده می‌شود، مجسمه، کارهای معماری، عکاسی و آثار فنی - که جنبهٔ ابداع و ابتکار داشته باشند - و نرم‌افزارهای رایانه‌ای، در این قوانین به طور کامل و شفاف حمایت شده است. حتی در قانون حمایت از حقوق مؤلفان که تاریخ تصویب آن قبل از مقررات مدل ۱۹۸۲ (مدل وایپو و یونسکو برای قوانین ملی در حمایت از نمودهای فولکلور در مقابل بهره‌برداری غیر قانونی و سایر اعمال زیانبار) است، به صراحت از اثر ابتکاری مربوط به هنرهای دستی، صنعتی، نقش قالی و گلیم و اثر ابتکاری بر پایهٔ فرهنگ عامه، که در حال حاضر یکی از مباحث جدی و اساسی مطرح در کمیتهٔ بین‌الدولی مربوط به دانش سنتی و فولکلور و منابع ژنتیک سازمان جهانی مالکیت فکری است، حمایت شده است.

تذکر دو نکتهٔ ضروری

۱. فقدان سازوکار اجرایی قوی و کارآمد برای اجرای مفاد قانون ۱۳۴۸ و عدم زمینه‌سازی و آگاه نبودن صاحبان اثر نسبت به حقوق خود، باعث شده است که بسیاری از آثار قابل حمایت، از قبیل نقش قالی و گلیم و آثار ابتکاری بر پایهٔ فرهنگ عامه، به موجب این قانون، در بُعد ملی مورد حمایت جدی قرار نگیرند.

۲. پیدایش موضوعات و مقوله‌های جدیدی که باید تحت عنوان حقوق مالکیت فکری مورد حمایت قرار گیرند، تجدید نظر در قوانین ملی موجود را ضروری می‌نمایند. به عبارت دیگر، قوانین فعلی مربوط به حقوق مالکیت فکری قادر به حمایت از همهٔ جنبه‌های مربوط به فولکلور و دانش سنتی نیستند. از این رو، لازم است هماهنگ و همگام

با سازمان جهانی مالکیت فکری که با تأسیس کمیته بین‌الدولی در صدد پیش‌بینی یک سازوکار اجرایی قوی برای حمایت از مقوله‌های مذکور در سطح بین‌المللی است، قوانین ملی لازم در موارد مذکور تهیه شوند.

ب - اشخاص قابل حمایت

ماده ۳ کنوانسیون برن معیارهای واجد شرایط حمایت بودن آثار را تبیین کرده است. با توجه به بند ۱ این ماده، تابعیت پدیدآورنده اثر از جمله معیارهای حمایت است. بنابراین، همین که پدیدآورنده اثر تبعه یکی از کشورهای عضو اتحادیه برن باشد اثر او مورد حمایت قرار خواهد گرفت. همچنین، پدیدآورندگانی که تبعه هیچ‌یک از کشورهای عضو اتحادیه برن نیستند، برای آثار آنان که اولین بار در یکی از کشورها منتشر شده است یا به طور همزمان در یک کشور خارج از اتحادیه و در یک کشور عضو اتحادیه منتشر شده است حمایت‌هایی در نظر گرفته شده است. پدیدآورندگانی که تبعه یکی از کشورهای عضو اتحادیه نیستند اما محل اقامت دائم آنان در یکی از کشورهاست، از نظر اهداف کنوانسیون برن، در حکم اتباع آن کشور خواهند بود.

روشن است که ماده ۳ کنوانسیون برن در ارتباط با اشخاص قابل حمایت با قوانین و مقررات داخلی کشور ما مغایرت زیاد دارد و این مغایرت اساسی، نظام مالکیت ادبی و هنری ما را تا حدود زیادی از نظام بین‌المللی موجود در زمینه حمایت از آثار ادبی و هنری در سطح جهانی دور کرده است. زیرا، به موجب ماده ۲۲ قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان، حمایت از کارهای ادبی و هنری در ایران به آثاری تعلق می‌گیرد که برای نخستین بار در ایران چاپ یا پخش یا نشر یا اجرا شده باشند و قبلاً در هیچ کشوری چاپ و نشر یا پخش یا اجرا نشده

باشند. بنابراین، با توجه به مادهٔ فوق، حقوق پدیدآورندهٔ آثار در سایر کشورها مورد حمایت نیست. نتیجه این که اصل رفتار ملی مذکور در کنوانسیون برن و موافقت‌نامهٔ تریپس و اصل دولت کاملاً‌الوداد مندرج در موافقت‌نامهٔ تریپس، در قوانین ملی راجع به حقوق مالکیت ادبی و هنری جایگاه و مصداق ندارد.

البته مواد ۲ و ۳ قانون ترجمه و تکثیر کتب و آثار صوتی مصوّب ۱۳۵۲، خصوصاً مادهٔ ۶ قانون مذکور تا حدی از آثار منفی امر جلوگیری کرده است. به موجب مادهٔ ۲ این قانون، تکثیر کتب و نشریات به همان زبان و شکلی که چاپ شده، به قصد فروش یا بهره‌برداری مادی، از طریق چاپ افست یا عکس‌برداری یا طرق مشابه، بدون اجازهٔ صاحب حق ممنوع است.

مادهٔ ۳ این قانون نیز نسخه‌برداری و ضبط و تکثیر آثار صوتی را که بر روی صفحه یا نوار یا هر وسیلهٔ دیگر ضبط شده باشد، بدون اخذ اجازهٔ صاحب اثر یا تولیدکنندگان انحصاری یا قائم‌مقام قانونی آن‌ها برای فروش، ممنوع کرده است.

به موجب مادهٔ ۶ این قانون در مورد تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی، حمایت مذکور در این قانون، به شرط وجود عهدنامه یا معاملهٔ متقابل، نسبت به اتباع سایر کشورها جاری است. با توجه به این ماده، اصل حمایت در زمینهٔ فوق از اتباع خارجی، به شرطی که در قالب عهدنامه یا عمل متقابل باشد، جایز شمرده شده است.

مادهٔ ۱۶ قانون حمایت از پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوّب سال ۱۳۷۹ نیز حقوق مذکور در مادهٔ ۱ را در صورتی مورد حمایت این قانون می‌داند که اثر برای نخستین بار در ایران تولید و توزیع شده باشد. با توجه به مجموع موارد فوق، روشن است که در مورد تألیف، تصنیف، کارهای هنری و علمی خارجی در ایران، چنان‌چه اتباع ایرانی از

آن‌ها ترجمه یا اقتباس یا تکثیر نمایند، تعهدی در قبال مؤلف و مصنف خارجی ندارند. طبیعی است که عکس آن نیز صادق است، به این معنا که خارجی‌ها هم می‌توانند آثار علمی و هنری ایرانیان را ترجمه و تکثیر نمایند و در رادیو و تلویزیون یا در نوارهای صوتی و تصویری یا ... از آن‌ها استفاده کنند که در این صورت مؤلف و نوآور ایرانی نمی‌تواند در خارج از کشور از حقوق خود دفاع کند، زیرا باید هر دو کشور عضو کنوانسیون باشند یا با یکدیگر قرارداد یا توافقنامه داشته باشند.

در مورد آثار سینمایی و همین‌طور آثار معماری و سایر آثار هنری به کار رفته در بناها نیز بین کنوانسیون برن و قوانین ملی، مغایرت است. در کنوانسیون برن محل عملیات پدیدآورنده آثار سینمایی از معیارهای حمایت شمرده شده است، در حالی که به موجب قوانین ملی ما تنها اولین محل انتشار آثار سینمایی معیار اعطای حمایت است.

شایان ذکر است که، با توجه به مراتب فوق، دولت جمهوری اسلامی ایران در موافقت‌نامه‌های علمی و فناوری و همچنین موافقت‌نامه‌های تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری با دولت‌های دیگر، حقوق مالکیت فکری در معنای وسیع کلمه، اعم از حقوق مالکیت صنعتی و حقوق مالکیت ادبی و هنری اتباع کشورهای دیگر را، در چهارچوب موافقت‌نامه‌های مذکور مورد حمایت قرار داده است.

ج - مدت اعمال حمایت

ماده ۷ کنوانسیون برن به مدت اعمال حمایت و مسائل مرتبط به آن پرداخته است. با توجه به بند ۱ این ماده، مدت حمایت برای عموم آثار تا پنجاه سال پس از مرگ پدیدآورنده اثر است. به موجب بند ۲، مدت حمایت از آثار سینمایی تا پنجاه سال از تاریخ در دسترس عموم قرار گرفتن این آثار با رضایت پدیدآورنده و در صورت عدم انجام این امر تا

پنجاه سال پس از ساختن اثر خواهد بود. با توجه به بند ۳، دوره حمایت از آثار فاقد نام پدیدآورنده یا دارای نام مستعار، پنجاه سال پس از در دسترس عموم قرارگرفتن آن است. در بند ۴ دوره حمایت از آثار عکاسی و آثار مربوط به هنرهای کاربردی به عهده قانونگذار کشورهای عضو اتحادیه قرار داده شده است، ولی به هر حال این مدت نباید کمتر از بیست و پنج سال از تاریخ ساخت اثر مورد نظر باشد.

روشن است که بین قانون ملی رایج در ایران و کنوانسیون برن، در زمینه مدت اعمال حمایت، تفاوت وجود دارد. زیرا به موجب ماده ۱۲ قانون حمایت از مؤلفان، مدت استفاده از حقوق مادی پدیدآورنده موضوع این قانون که به موجب وصایت یا وراثت منتقل می شود، از تاریخ مرگ پدیدآورنده، سی سال است.

به موجب تبصره ماده فوق، مدت حمایت از اثر مشترک، سی سال بعد از فوت آخرین پدیدآورنده خواهد بود.

به استناد ماده ۱۳ قانون، حقوق مادی اثرهایی که در نتیجه سفارش پدید می آیند تا سی سال از تاریخ پدید آمدن اثر متعلق به سفارش دهنده است، مگر آن که برای مدت کمتر یا ترتیب محدودتری توافق شده باشد. همچنین به موجب ماده ۱۶ قانون در مورد اثرهای سینمایی یا عکاسی و همچنین هرگاه اثر متعلق به شخص حقوقی باشد یا حق استفاده از آن به شخص حقوقی واگذار شده باشد، حقوق مادی پدیدآورنده از تاریخ نشر یا عرضه به مدت سی سال مورد حمایت این قانون خواهد بود.

در ماده ۱ قانون ترجمه و تکثیر نیز مدت استفاده از حقوق تکثیر یا تجدید چاپ و بهره برداری و نشر و پخش هر ترجمه، از تاریخ مرگ مترجم، سی سال است.

همچنین به موجب ماده ۱ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان

نرم افزارهای رایانه‌ای، مدت حقوق مادی، سی سال از تاریخ پدید آوردن نرم افزار و مدت حقوق معنوی نامحدود است.

د - حقوق فرعی یا جانبی حق نسخه برداری

ماده ۱۴ موافقت نامهٔ تریپس به حمایت از اجراکنندگان و تولیدکنندگان صفحات موسیقی و سازمان‌های پخش کننده پرداخته است و مقررات خاصی برای حمایت از اجراکنندگان در نظر گرفته است. به موجب مقررات این ماده، هنرمندان و اجراکنندگان نسبت به کار اجرایی خود، تولیدکنندگان صفحات موسیقی نسبت به صفحات تولیدی خود و سازمان‌های رادیویی و تلویزیونی نسبت به برنامه‌های خود مورد حمایت قرار گرفته‌اند.

در قوانین و مقررات داخلی، هیچ قانون خاصی برای حمایت از حقوق فرعی یا جانبی حق نسخه برداری، به صراحت پیش‌بینی نشده است. با توجه به ماده ۱ قانون حمایت از حقوق مؤلفان، شاید بتوان اجراکنندگان را از جملهٔ هنرمندان دانست و به‌عنوان پدیدآورنده و در چهارچوب ماده ۶ قانون مذکور و در قلمرو حق نسخه برداری، نه تحت عنوان حقوق جانبی، آنان را مشمول حمایت‌های قانون فوق دانست.

ه - حقوق اجاره‌ای

ماده ۱۱ موافقت‌نامهٔ تریپس، تحت عنوان حقوق اجاره‌ای، اصلی را بیان می‌کند که به موجب آن هر یک از اعضا حداقل در مورد برنامه‌های رایانه‌ای و آثار سینمایی باید به پدیدآورندگان و قائم‌مقام قانونی آنان اختیار دهند که اجازهٔ اجارهٔ اصل یا نسخه‌های مورد حمایت حق نسخه برداری خود را، به عموم، برای منظوره‌های تجاری صادر کنند یا از آن جلوگیری نمایند. در قوانین ملی ما، اگر چه در ماده ۱ قانون حمایت

از پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای و ماده ۵ قانون حمایت مؤلفان به طور کلی از برخورداری پدیدآورنده اثر از کلیه حقوق مادی و حق واگذاری تمام یا بخشی از آن به طور محدود یا نامحدود سخن رفته است، لیکن هیچ مقرراتی که به طور مستقل و خاص متضمن مفاد ماده ۱۱ موافقتنامه تریپس باشد پیش‌بینی نشده است.

نتیجه‌گیری

اگر چه جمهوری اسلامی ایران در زمینه حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری در سطح ملی از مجموعه قوانین و مقررات نسبتاً جامع و پیشرفته‌ای برخوردار است، ولی از نظر بین‌المللی، به لحاظ عدم الحاق ایران به کنوانسیون برن در خصوص حمایت از آثار ادبی و هنری و کنوانسیون رم برای حمایت از اجراکنندگان و تولیدکنندگان صفحات موسیقی و سازمان‌های پخش و سایر کنوانسیون‌ها و موافقت‌نامه‌های مربوط، حمایت جدی از حقوق مالکیت ادبی و هنری وجود ندارد. بنابراین، با توجه به مراتب فوق و نظر به ضرورت الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت و نتیجتاً اجبار به پذیرش استانداردهای حداقل در ارتباط با حمایت بین‌المللی از حقوق مالکیت ادبی و هنری در قوانین ملی و با عنایت به زمینه مناسبی که با الحاق ایران به سازمان جهانی مالکیت فکری در کشور ایجاد شده است، و از همه مهمتر، با توجه به فتاوی تعداد زیادی از فقهای عظام مبنی بر مشروعیت حقوق مالکیت ادبی و هنری و تأیید اصل این حقوق توسط مراجع قانون‌گذاری کشور، ضرورت دارد که در موارد زیر اقدام عاجل از سوی مسئولان ذی‌ربط صورت گیرد:

۱. قرار دادن حمایت از حقوق مالکیت فکری، به معنای وسیع آن، در دستور کار اقتصاد ملی و تلقی آن به عنوان جزء لاینفک سیاست اقتصادی کشور.

۲. بررسی دقیق کنوانسیون‌های مربوط به حقوق مالکیت ادبی و هنری و همچنین موافقت‌نامهٔ تریپس و مقایسهٔ آن‌ها با قوانین و مقررات ملی و توسعهٔ کمیتهٔ حقوقی مرکب از اساتید، قضات، وکلا و سایر متخصصان ذی ربط.

۳. ارزیابی پیامدهای الحاق ایران به نظام بین‌المللی حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری توسط کارشناسان، به منظور شناسایی و تمهید زیرساخت لازم برای مقابلهٔ تدریجی با آثار منفی احتمالی الحاق.

۴. تجدیدنظر در قوانین و مقررات مربوط به حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری با توجه به الگوها و استانداردهای بین‌المللی و لحاظ کردن منافع ملی.

۵. برگزاری سمینارها و کارگاه‌های آموزشی، به منظور ارتقای آگاهی عمومی، خصوصاً صاحبان حقوق مالکیت ادبی و هنری، از حقوق مادی و معنوی خود.

پرسش و پاسخ

پرسش: اگر در حال حاضر من یک نوار نرم افزار کامپیوتر، مثلاً میکروسافت، را در این جا کپی و تکثیر کنم، آیا گناهکارم یا نه؟

پاسخ: همان‌طور که عرض کردم، قانون حمایت از پدیدآورندگان نرم افزارهای کامپیوتری در سال ۱۳۷۹ تصویب شده است. مشکلاتی که قوانین قبلی ما در حمایت از آثار اتباع خارجی دارند، این قانون هم دارد. چون این قانون دو بخش دارد: بخش اول مربوط به کپی رایت می‌شود که متولگی آن وزارت ارشاد است؛ بخش دیگر به سازمان ثبت مربوط می‌شود. اگر نرم افزار عنوان اختراع داشته باشد، کمیته‌ای هست که در این

زمینه نظر می‌دهد. وقتی کمیته نظر داد، سازمان ثبت آن اختراع را ثبت می‌کند. ولی این قانون هم در مورد اشخاص قابل حمایت مشکلاتی دارد. بنابراین، صرف نظر از جنبه اخلاقی، از نظر قانونی تکلیفی متوجه شما نیست.

پرسش: بر اساس عدد ورقم به ما بگویید که ضرر نپیوستن به پیمان کپی‌رایت چه قدر است؛ مثل فرش که فرمودید اگر عضو کپی‌رایت بودیم می‌توانستیم با کسانی که نقشه فرش ما را کپی می‌کنند مقابله کنیم. این عدد و رقم چه قدر است؟

پاسخ: درباره الحاق به سازمان جهانی تجارت، متولی این کار وزارت بازرگانی است که الحق در این مدت کارهای زیادی انجام داده است، مخصوصاً پروژه‌های تحقیقاتی که در وزارتخانه‌های مختلف دارند؛ یعنی هر وزارتخانه، به تناسب حوزه مأموریت خود، آثار منفی یا مثبت الحاق به سازمان جهانی تجارت را بررسی کرده و گزارش‌های مفصلی در این زمینه هست.

اما موضوع الحاق ایران به سازمان جهانی مالکیت فکری چند بار در مجلس مطرح و رد شد؛ تا این که پارسال با تلاش زیادی که صورت گرفت، مجلس شورای اسلامی لایحه عضویت ایران را تصویب کرد و شورای نگهبان هم مورد تأیید قرار داد. ما هم معتقدیم که هیچ‌گونه ضرری برای کشور ما ندارد. زیرا از ۲۲ کنوانسیون که زیر نظر این سازمان قرار دارد ۱۶ کنوانسیون مربوط به مالکیت صنعتی است که الان هیچ مشکلی با آن‌ها نداریم؛ یعنی در قوانین داخلی، از سال ۱۳۰۴ ه.ش، ما در زمینه حمایت از مالکیت صنعتی، هم قانون داریم هم رویه قضایی، و نظام حمایت از مالکیت صنعتی ما هماهنگ و همخوان با نظام بین‌المللی است. اما در بخش کپی‌رایت، از نظر قوانین داخلی، مشکل داریم. در دوره‌های قبلی مجلس تردید بود که اگر الحاق به وایپو را بپذیریم الزاماً

باید کپی رایت را هم بپذیریم، در صورتی که این سازمان فقط کنوانسیون‌ها را اداره می‌کند و وظایف خود را از طریق این کنوانسیون‌ها انجام می‌دهد تا به اهدافی که می‌خواهد برسد. شش کنوانسیون راجع به کپی رایت هست که زیر نظر این سازمان اداره می‌شود و برقراری ارتباط با آن‌ها هم نیاز به تصویب مجلس دارد و همان‌طور که در پیشنهاد خود گفتم ما باید یک مقدار عجله بکنیم. ما از سال ۱۹۹۵ به سازمان جهانی تجارت درخواست عضویت داده‌ایم که، به نظر من، اگر می‌خواهیم صادرات داشته باشیم و طالب سرمایه‌گذاری و انتقال تکنولوژی هستیم، باید آن را رسمیت بخشیم. اگر تا چند سال دیگر عضو این سازمان نشویم، اصلاً نمی‌توانیم صادرات داشته باشیم و در بازارهای جهانی حضور پیدا کنیم. نباید آن قدر تأخیر کنیم که در آینده مجبور شویم مسائل ناخواسته را بپذیریم.

اصلاً هدف از این نشست، به نظر من، همین است. من از وزارت ارشاد تشکر می‌کنم که، برای اولین بار بعد از تصویب قانون ۱۳۴۸ و بحث‌های مربوط به پذیرش یا عدم پذیرش نظام جهانی حمایت از مالکیت ادبی و هنری در آن زمان، همایشی ترتیب داد تا دوباره متخصصان در این زمینه به بحث و گفت‌وگو و تبادل نظر پردازند. هنوز، به لحاظ مسائل سیاسی، عضویت در این نظام تحقق پیدا نکرده است، ولی اگر مسأله سیاسی مرتفع شد و به عضویت این نظام درآمدیم، آن وقت باید قوانین ملی را با استانداردهای بین‌المللی مطابقت دهیم.